

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Jegličev tabor v Slovenjgradcu

Voditelj Slovencev dr. Korošec proslavlja delo velikega vladike

Slovenjgradec, 4. julija. Tabor v Slovenjgradcu se je pričel že v soboto zvečer z veliko podoknico, pri kateri sta sodelovali konjiška in slovenjgraška godba. Sprevod, ki se je zbral pri gasilskem domu, se je ustavil pred hišo mestnega župana dr. Piceja, nato pa je mimo pošte in po Miškovi ulici krenil nazaj k gasilskemu domu, kjer so se udeleženci v največjem miru razšli.

Davi se je Slovenjgradec prebudil ves v žalostno-svečanem razpoloženju. Z vseh hiš plapolajo zastave, ovite s črnim florom v znak žalosti za velikim možem, ki ni bil samo škof ene izmed slovenskih škofij, ampak tudi velik ideolog in oznanjevalec večne resnice vsemu slovenskemu narodu. K vsakemu vlakcu sta prišli ali konjiška ali slovenjgraška godba, ki sta sprejemali prihajajoče goste. Z njima pa je prišla tudi vedno velika množica ljudstva, katera je prihajajoče goste v sprevedih spremljala v slovenjgraško mesto.

Prihod dr. Korošca

Največji sprejem pa je bil okrog 9.30 v Šmartnem pred Slovenjgradcem, ko je prišel tja notranji minister g. dr. Anton Korošec. Ob cesti se je zbrala nepregledna dolga vrsta kolesarjev, konjenikov, okrašenih voz in občinstva, ki je prišlo peš, da bi ob 20 letnici velikega zborovanja v St. Janžu izkazala zvestobo in priznanje našemu političnemu voditelju. Ko se je avtomobil z dr. Korošcem ustavil pred razpostavljenim sprevedom v Šmartnem, je vsa množica zaorila s klicem: »Živijo« in dolgo pozdravljala zaželjenega voditelja. Nato pa so domači fantje v kmetski kočiji odpeljali gospoda notranjega ministra na koncu dolgega spreveda v slovenjgraško mesto.

Dr. Korošcu izroče diplomu častnega meščanstva

V mestu ga je kot prvi pozdravil župan dr. Picej. Svoj pozdrav je zaključil z besedami: »Naj mi bo dovoljeno, da vam jaz kot župan mesta Slovenjgradca vpricho vsega občinskega odboda izročim kot dokaz našega priznanja in zalivale srebrno plaketo, na kateri je izražen sklep našega občinskega odboda, da vas je izvolil za častnega meščana mesta Slovenjgradca. Prosimo vas, da blagovolite to častno članstvo sprejeti.«

Ko je okoli stoječa množica navdušeno ploskala županovim besedam, se je notranji minister g. dr. Korošec zahvalil mestnemu županu za pozdrav in izvolitev za častnega člana ter je omenil, da ga

veseli, da more dvajsetletnico velikega narodnega tabora v St. Janžu praznovati v tako slavnostnem razpoloženju. Takrat so se vse narodu sovražne sile zarotile, da bi ubile porajajočo se željo slovenskega naroda, pa niso nič opravile. Nato se je g. dr. Korošec zahvalil za čast, da ga je mesto imenovalo za častnega občana, izrazil svoje veselje nad tem imenovanjem in kot nekaj zunanji znak tega svojega priznanja daroval za mestne reveže 5000 Din.

Nato se je pozdravil z ostalimi navzočimi občinskimi svetniki in s svojim spremstvom odšel proti slavnostni tribuni. Na tej poti ga je pozdravljala velika množica okrog 5000 do 6000 ljudi. Slovenjgraška dekleta v lepih savinjskih narodnih nošah so ga obsula s cvetjem. Videli pa smo ob tej priliki tudi precej narodnih noš z Goreškega in celo iz Hrvaške. Slavnostno tribuno so zasedli mariborski župan dr. Juvan, bivši predsednik mariborske oblasti dr. Leskovar, predsednik prosvetne zveze, vseučiliški profesor dr. Lukman, kanonik in dekan msgr. Ksaver Meško, okrajni glavar dr. Hrašovec, poslanec Gajšek in mnogo drugih odličnih gostov.

Tabor

Po sv. maši je predsednik pripravljalnega odbora, upravitelj meščanske šole g. Ivan Teuerschuh otvoril narodni Jegličev tabor s slavnostnim govorom, v katerem se je spominjal velikega pokojnika in pozivljaval vse navzoče k neomajni zvestobi do idealov, s katerimi se je pokojni vladika

Dr. A. Korošec o Jegliču

Drago Slovenke in dragi Slovenci! Današnji dan je bil namenjen, da obudimo spomin na one težke čase, a za našo zgodovino tako svetle in usodne, ko je pred dvajsetimi leti osvobodilno gibanje razgibalo ves naš narod. A kako naj bi danes govorili o oni dobi, da ne bi stopil pred nas danes že svetniški lik našega velikega vladike dr. Antona Bonaventura Jegliča! V ljubljanskem škofijskem dvorcu leži njegovo truplo, njegov narod prihaja v trumah, da vzame slovo od svojega vodnika, učitelja, vzgojitelja, prepovedatelja. — Čeprav vemo, da so človeškemu življenju postavljene meje, nas je v globino presunila njegova smrt. Iz naše srede se je izvil in šel k svojemu

zlagal do svojega zadnjega diha. Ob tej priliki je prebral pismo, ki ga je veliki pokojnik poslal pripravljalnemu odboru kot odgovor na povabilo na narodni tabor. V tem pismu pravi rajnik: »Upam, da boste nameravali veliki slovenski tabor, ki ima tako lep narodni namen, dobro pripraviti in častno izvršiti. Kakor mi je drago, da se ga bo naš voditelj, minister dr. Anton Korošec osebno udeležil, se jaz častnemu vabilu ne morem odzvati. Bil sem na misijonski prireditvi v Grobljah, dne 28. in 29. pa bom v Celju. Sedaj naj pa 5. in 6. še k vam pridem! To je za 87 letnega starčka nekako preveč. Prosim, da mi ne zamerite! Pozdrav in blagoslov vsem. Nadškof dr. Jeglič.«

Nato je burno pozdravljen z dolgo se ponavljajočimi vzkliki stopil pred mikrofonom dr. Anton Korošec, ki je v svojem jednatem govoru podal zbranemu ljudstvu sliko moža, ki danes v Ljubljani počiva na mrtvaškem odru in kateremu smo Slovenci dolžni najglobljo zahvalo.

St. Janžu na nedeljo, 7. aprila 1918. Na njem so bile zastopane dravska, mislinska in labudska dolina. V izredno velikem številu so prišli Korošci na voze, ki so bili okrašeni z narodnimi tribarvnicami. Naši nacionalni nasprotniki so napadali zborovalce s koli in noži. Toda čim hujše je bilo nasilje, tem bolj je rastle navdušenje. Ta tabor, ki je mnogim vam še dobro v spominu, je veliko doprinesel, da so se čule naše zahteve ne samo v Avstriji, ampak preko njenih meja, v zemljah zavezniških sil. Pokazal je, da je proti ideji, za katero stoji ves narod, vsako nasilje zastoj in brez moči. Mnogi od vas ste sami trpeli in bili priče, kako se je ves sovražni bes zagnal proti nam, ker so naši nacionalni nasprotniki čutili, da se bje odločilni boj. Ali to divje sovraštvo nam ni škodovalo, samo okrepilo je narod. Se omahovalce je zdrnilo in jih napravilo za junake. Življenje je vedno tako, da se v borbi jekleni značaj. Drevo, katero je izpostavljeno viharjem, požene globlje korenine. Zgodovina nas je postavila na tako izpostavljeno mesto, da smo morali vedno proti neprimerno močnejšemu sovražniku braniti svoje posest skozi tisočletja. Ali danes nas ni strah. Borbe so ustvarjale in ustvarile ta narod tako klen in zdrav, da je kljuboval in bo kljuboval vsem viharjem, ki čezenj hrujejo. Trda življenjska borba in globoka verska zavest sta dali narodu ono trdno podlago in ono veliko etično vrednost brezmejnje požrtvovalnosti, vztrajnosti in borbenosti za nacionalne ideale. Po globokem naravnem nagibu je narod spoznal, da so njegovi voditelji samo izvrševalci njegove volje, da je njihovo delo zasnovano na volji naroda, na njegovem idealu, na njegovih težnjah, da se njegovi voditelji brez-pogojno pokoravajo volji naroda. Zato se jih je narod oklenil v globoki zvestobi in trdnem zapuinanju. Mislim, da smo s svojim delom in s svojimi napori vaše zaupanje opravičili.

Ko smo pred dvema letoma prišli na vlado, drage Slovenke in dragi Slovenci, smo napeli vse sile, da ustvarimo in uresničimo v vsakem oziru narodovo voljo. Mnogo smo dosegli, mnogo je ostalo še neizvršeno. To mirno in brez strahu priznamo. Vsak napredek je težak, zlasti pa je bilo težko naše delo, ker smo prevzeli vlado v takih izrednih razmerah in okoliščinah, ki so vam dobro znane. Naši nasprotniki, ki so videli, da so z vrnitvijo demokracije za vedno izgubili oblast iz svojih rok in da bodo obsojeni, ker jih je narod obsodil tudi na politično smrt, so seveda skušali in skušajo na vse načine oteževati naše delo. Posluževali so se in se še poslužujejo vseh sredstev, najpogostejših klevet in denunciacij, saj to je njihovo glavno orožje!

Ali mi smo mirni. Ko smo ustvarili najprej prvi pogoj, da se je vrnilo v ljudstvo pomirjenje, smo se obrnili z vso silo na gospodarsko polje ter se posebno zavzeli za kmetstva in delavska vprašanja. Marsikaj se je zgodilo in se je obrnilo na bolje, marsikaj se bo še zgodilo in se še mora zgoditi, in ker se zavedamo, da je kmet stebel države, da je 80% prebivalstva kmetov in da izvira vsa moč države iz kmetstva, smo skušali najprej doseči, da dvignemo poljedelstvo, da bo mogel kmet vsaj dihati. Ker smo agrarna država, ki je navezana na prodajo svojih proizvodov v inozemstvu, je bila prva skrb vlade, da reši in podpre kmeta, ki je bil prišel na rob propada. Kmetom se je odpisala polovica dolgov. Ta velika socialna reforma je zahtevala tudi veliko žrtve, ki jih je morala podvzeti naša država, deloma pa tudi zasebni denarni zavodi in zasebniki. Gotovo se taka reforma ne more izvesti, ne da bi imela tudi kakih senčnih strani, ali glavni smoter: razdolžitev kmeta je vendarle dosežen. Ta velika reforma se bo čutila prav dobro zlasti potem, ko bodo tudi denarni zavodi in zadrugi dosegle spet popolno likvidnost, na čemer vztrajno delamo. Treba pa je imeti pri tako težkih vprašanjih zaupanje in potrpeljivost.

Enako skrb pa smo posvečali tudi delavstvu. Z uredbo o minimalnih medbah smo zaščitili delavce pred izkoriščanjem s strani kapitala, ki je največkrat v rokah tujev. Mi smo zemlja malega človeka, malega delavca. Kakor so do srede preteklega stoletja uživali nemški grofje sadove naših žuljev, tako je pozneje z razmahom kapitalizma posegel po našem narodnem bogastvu tudi kapital. Domačin je bil samo orodje, da dviga zanj bogastva naše zemlje. Prilicno isto je bilo v

Pred 14 dnevi v Grobljah

Zadnja javna sv. maša nadškofa dr. Jegliča na misijonskem kongresu v Grobljah. Spodaj: Nadškof Jeglič z ministrom dr. Krekom med mladino v Grobljah.

Foto J. Bele, C. M.

ostalih delih države in tako smo doživeli, ko smo se sicer politično osvobodili, da vlada v naši državi prav za prav tuji kapital, ki si je znal z brezvestnim izkoriščanjem in podkupovanjem zagotoviti svoje pozicije. Toda danes ne bi bilo na mestu, če bi se spuščal v naštevaje vsega dela, ki ga je izvršila vlada v teku teh dveh let in ki ga misli še izvesti v bližnji bodočnosti. Saj je današnji dan namenjen spominu velikega slovenskega škola dr. Jegliča in proslavi naše nacionalne borbe za osvobodjenje. Kakor pred dvajsetimi leti, nas tudi danes prevzema volja, da mora biti naš narod na svoji zemlji svoj gospod, nikomur suženj. Zato danes, ko obhajamo spomin na majniško besedo, ponovno kličemo, da majniška misel ne sme v nas nikoli zamreti. V državni skupnosti z brati Hrvati in Srbi hočemo ustvariti boljše bodočnost.

Naš program je: delo in zopet delo, kakor ga občudujemo v našem velikem pokojniku dr. Jegliču!

Ko bo nastopil naš mladi vladar svojo veliko dolžnost (med množico dolgotrajno navdušeno odobravanje), mu bomo izročili to državo urejeno, trdno in sposobno največjega razuma. To je naša najiskrenejša želja in v tem delu naj nas Bog blagoslovi. Vsem vam pa kličem: Bog živi!

Ves govor ministra g. dr. Antona Korošca, ki so ga ojačevali raznašali po vsem velikem zborovalnem prostoru, je množica poslušala napeto in v posameznih trenutkih z dolgotrajnim vzklikanjem odobraval ministrova izvajanja. Mnogo ljudi pa je tudi pri zasebnih radijskih aparatih po Slovenjgradu sledila njegovemu govoru. Tudi ti so bili, kakor smo pozneje izvedli, silno navdušeni nad njegovimi izjavami.

Ko je g. dr. Korošec zaključil svoje besede, je godba zaigrala državno himno, katere besedilo so peli združeni zbori iz Mislinske doline. Vsi udeleženci so se stoji z odkritimi glavami pridružili velikemu valu, ki je iz te himne zvenel, in peli. Po pesmi pa dolgotrajno vzklikanje: »Živijo!« skoro ni hotelo poleči. Nato je nastopila skupina fantov in deklet v lepih savinjskih narodnih nošah in navdušeno deklamirala pesem dr. Jožeta Pogačnika: »Ogenj prižgite«.

Drugi govorniki

Sledil je govor bivšega predsednika mariborske oblasti dr. Leskovačja iz Maribora, ki je v dobro izvedenem govoru zbranim poslušalcem opisal nastanek Jugoslavije in borbo Slovencev zanj, prav tako pa tudi pomen, ki ga ima Jugoslavija za ta narod in med germanskim in romanskim precepom.

Množica je z gnušom spremljala njegova odčitja, v katerih je nadalje opisoval istovetnost smeri politične stranke JNS in nepolitičnega Sokola. Z začudenjem, kateremu se je vsa množica pridruževala od stavka do stavka, je vprašal: Ali je morda samo slučaj, da so bili napadalci na avtobus ljubljanskih akademikov vprav člani Sokola in med njimi sam načelnik Sokola pri Sv. Lenartu in staroste Sokola mariborske sokolske župe? In vendar je bil obisk Petra Živkovića v Sloveniji očitno zgolj političen. Ali je samo slučaj, da so državno zastavo v Laškem pri Celju razrezali trije člani tamkajšnjega Sokola? Ali je morda samo slučaj, da so se v Ljubljani na topovski strel z grada, ki naj bi naznanil požar, zbrali vprav člani Sokola, ki so potem v svitu ognja demonstrirali proti sedanjim vladam iz Živkovića? Ali je morda samo slučaj, da so hoteli tabor slovenskih fantov in moč motiti ravno Sokoli? Ali je morda samo slučaj, da so udeležence tega tabora, ko so se mirno vračali domov, v Žalcu, pri Sv. Petru v Savinjski dolini, v Polzeli in še v nekaterih drugih krajih napadali vprav Sokoli?

Slika, ki se nam ob takih dogodkih odpre je naravnost krasna. Sicer pa ni čudno. Nič ni bolj pogubnega, kakor dvoletna vzgoja.

Vsa večtesočlana množica je kljub vročini pozornost sledila govoru in z dolgotrajnimi vzkliki nagradila govornika.

Za njim je nastopila 15 letna Zita Urankar in z lepo zvonečim glasom deklamirala pesem Simona Gregorčiča »Naš narodni dom«. Njen pojačan glas se je razlival med množico in nesel od srca do srca: »Naš dom znova vstati mora, tako prost, tako krasan, da bo za vse prostoral. Pod streho našo tuji rod naj gost nam bo, a ne gospod, mi tu smo gospodari in Bog in naši cariji! Za to deklamacijo, ki je žela navdušeno odobravanje, so pevski zbori iz Mislinske doline zapeli Premrlovo »Slovaneko pesem«. Nato pa je Marko Kranjc iz Maribora v resnem govoru razložil pomen sedanje vlade, za udržitve državne zavesti po vsej državi pa tudi za napredek Slovenije. Za njim je govoril še g. Pernuš, župan iz Vuzenice, kot zastopnik kmetijskega stanu. Njegov govor je prenašala ljubljanska radio postaja, govoril je kot izobražen velikomestnega kova. Brez kakšne pisane opore, brez napisanih točk je izvajal misli o velikem slovenskem nadpastirju, pokojnem dr. Jegliču, kateri je bil slovenskemu ljudstvu ključar resnice in zvestobe do Boga, očetov in očetni zemlji. Nato je govoril o silni borbi, ki jo je naš narod moral preletati z zakletimi sovražniki in na sprotniki našega rodu. Ko je ob nepopisnem navdušenju vse množice končal svoj govor, je godba zaigrala himno »Hej Slovenci«, kateri so se vsi navzoči pridružili in peli iz polnih grl. Nato pa je zaigrala še »Himno slovenskih fantov«, katero je množica prav tako navdušeno pela.

Med zborovanjem je prišel na tribuno tudi g. Markič, podpredsednik narodne skupščine, ki je prišel v Slovenijo na pogreb dr. Jegliča in je želel videti ta veliki slovenski tabor v Slovenjgradu.

Vdanostne brzojavke

Z zborovanja so bile na predlog predsednika pripravljene odbora Ivana Teuerschuhja poslano vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., ki se glasi: »Na tisoče Slovencev zbranih na Jegličevem narodnem taboru v Slovenjgradu, vam pošiljamo izraze neomajne zvestobe in udanosti; dalje knezu namestniku Pavlu! Na tisoče Slovencev zbranih na Jegličevem narodnem taboru v Slovenjgradu izražamo Nj. kr. Vis. globoko vdanost. Brzojavni pozdrav je bil poslan tudi kraljevski vlad. Vse brzojavke, zlasti pa brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., je množica sprejela z dolgotrajnimi navdušenimi vzkliki.

S tem je bil program te veličastne prireditve izčrpan in predsednik pripravljene odbora je Jegličev narodni tabor zaključil. Dr. Korošec je med vzklikanjem množice zapustil tribuno in se počasi med množico pomikal proti župnišču.

Zmagoslavni pohod dr. Korošca

Ko se je zadnja deputacija poslovila, je g. notranji minister v najveselejšem in razigranem razpoloženju krenil na trg. Kakor hitro pa ga je množica opazila, da je stopil iz župnišča — množica se pri tem še ni popolnoma razšla —, je navalnila k njemu

Ob mrtvaškem odru dr. A. B. Jegliča

Ljubljana, 4. julija.

Sožalje Nj. Vel. kraljice Marije

Budva, 3. julija. Prevzvišenemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu v Ljubljani. Sprejmite, prosim, moje iskreno sožalje ob smrti nadškofa dr. Antona Jegliča. — Marija.

Minister za socialno politiko Cvetković:

Sprejmite moje iskreno sožalje ob smrti škofa Jegliča.

Minister za telesno vzgojo dr. Rogić:

Ob težki izgubi za cerkev in narod, prosim, da sprejmete moje najgloblje sožalje.

Nadškof goriški dr. Karel Margotti:

Duhovniki in ljudstvo žalujejo z menoj ob smrti nadškofa Jegliča. — Karel, nadškof.

Ban savske banovine dr. Ružić:

Ob smrti velikega slovenskega rodoljuba, Prevzvišenega gospoda nadškofa A. Bonaventure Jegliča izvolite sprejeti izraze mojega globokega sožalja.

*

Snoči in danes so prišle še naslednje brzojavke škofov in ordinarijov iz Jugoslavije (navajamo tiste, ki jih redni »Slovenec« še ni navedel): dr. Viktor Burič, škof senjski, dr. Josip Carevič, škof dubrovniški, Alojzij Mišič, škof mostarski, Miho Pušič, škof hvarski, kapitularni vikar Ivo Stjepčević, upravnik kotorske škofije.

Dalje so sporočili svoja sožalja: lavantinski stolni kapitelj v Mariboru, provincijalac bosanskih frančiskanov v Sarajevu, provincijalac hrvatskih frančiskanov p. Mihael Troha, provincijalac minoritov v Zagrebu, rektor semenišča p. Peško v Travniku, minister v p. Dušan Serneć z Bleda, občina in župnija Radovljica, župan mesta Celja Mihelčič, Prosvedno društvo v Belgradu, Kršćanska ženska zveza v Mariboru, pismono sožalje Klub koroških Slovencev in drugi.

Prihod jugoslov. škofov

Danes so dospeli v Ljubljano na pogreb pokojnega nadškofa dr. Jegliča: nuncij dr. Pellegrinetti iz Beograda, belgajski nadškof dr. Ujčić, zagrebški nadškof-koadjutor dr. Stepinac, mariborski škof dr. Tomažič, dja-kovski škof Akšamović, krški škof dr. Srebrnič, subotški škof Budanović, senjski škof dr. Viktor Burič in skopeljski škof dr. Ivan Gnidovec. Prišli so tudi zastopniki in duhovniki iz drugih škofij. Možno je, da se udeležijo žalnega sprevoda še kdo drugi izmed jugoslovanskega episkopata.

Naval kropilcev se več

Zaradi raznih priprav za žalni sprevod so morali v soboto zapreti vrata škofijskega dvorca ter ustaviti dotok množice, ki so hotele še v poznem večeru pokropiti truplo velikega nadškofa. Proti večeru je v škofijski dvorec zlasti pritisnilo delovno ljudstvo, predvsem moške, ki so prihajali z dela ter so se postavljali ob nadškofa dr. Jegliča. Davi pa so se ti gniljivi prizori v škofijskem dvorcu zopet ponovili. Že ob pol 6 so se vrata odprla in neprekinitno veriga množice iz vseh slojev se je zopet pričela. Računati moremo, da je

Zadnji dan v Belgradu

Belgrad, 4. julija. m. Danes je bila tu v dvorani Kolarčeve ljudske univerze proslava združnega dne, katero je organizirala Glavna združna zveza. Proslava se je udeležilo veliko število združnikov in združnih prijateljev. Podpredsednik Voja Djordjevič je upravičil izostanek dr. Korošca, ker je radi smrti Prevz. dr. Jegliča odpotoval v Slovenijo. Ob tej priliki so se navzoči združniki oddolžili spominu velikega slovenskega nadškofa z trikratnim vzklikom »Slava«. Za tem je prečital govor predsednika Glavne združne zveze tajnik dr. Juretič.

Dr. Anton Korošec o združništvu

(V odsotnosti prečital dr. Juretič.)

Ko otvarjam proslavo združnega dne, sem vesel, da morem pri tej priliki pozdraviti vse množstvene združnice naše države. Mi smo velika družina in naše število raste od leta do leta. Že davno smo prekorčili število milijon. Če dodamo temu milijonu, ki ga sestavljajo povečini samostojni gospodarji, člane njihovih družin, potem šele vidimo, kako globoko je prodira misel v ljudstvo. To nas navdaja s ponosom in pogumom ter z voljo, da svoje delo še bolj poglobimo, da pokličemo pod državno zastavo še vse one, ki še stoji ob strani, ter da se trudimo za še večjo spopolnitev združne organizacije ter to prilagodimo zahtevam novega časa in mrežo združne organizacije tako razširimo da bo postalo združništvo v gospodarstvu odločujoči činitelj.

Resnica je, da niso velike gospodarske stiske in zadrege, ki so zagrabile vse gospodarstvo. Prizanesle niti združništvo, temveč so ga udarile tako moralno kakor gnetno.

Ko je v povojnih letih prišla inflacija in z njo velika konjunktura, se je prijetla vsega gospodarstva nekakšna mrljica, združena z neverjetnim in nepremišljenim optimizmom, češ da se odpirajo neomejene in neskončne možnosti gospodarskega razvoja. Ta zlati dež konjunktura ni vzbudil samo velike inicijative in širokopoteznega vzgona, temveč tudi nagone pohlepa in koristoljublja. Škoda je, da ni sel ta pojav mimo združništva. Najprej je bilo združništvo udarjeno s tem, ker so se ustvarila razna podjetja, ki so prevzela obliko združništva, niso pa imela z združništvom nič skupnega. Uporabljeni sta bili združna oblika in združna firma v sebične in spekulativne namene. Med združniške so se vtihotapili ljudje, ki so bili samo spekulanti, da ne rečem še kaj hujšega, in ki so hoteli profanirati

in ga zatiela v svojo sredo. Tako je bil nenadoma sam sredi množice in šel z njenim valom po trgu in potem po glavni ulici do gostilne v Narodnem domu. Vsa pot, ki jo je g. notranji minister hotel opraviti kot zasebnik, se je nenadoma spremenila v zmagoslaven pohod. G. dr. Korošec je krenil v gostilno in v družbi svojih prijateljev, ki so medtem že prihiteli k njemu, pil čašo piva. Medtem pa so zunaj odmevali navdušeni vzkliki, ki so izvirali iz globine ljudske duše. Slišal se je celo vzklík kmetijskega fanta, ki je dejal: »Naš Korošec ne potrebuje orožnikov! Slovenski fantje dovolj varujejo notranjega ministra kraljevine Jugoslavije, kadar mu je dr. Korošec ime!«

Po tem kratkem oddihu se je v prav tako zmagoslaven pohod g. dr. Korošec vrnil počasi po glavni ulici nazaj v župnišče, kjer je bilo za slavnostne goste pripravljen kosilo. Pri kosilu je bilo izrečenih nekoliko lepih zdravic Nj. Vel. kralju Petru, Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu in slavnostnim gostom.

Razhod množic

Množice, ki so za ta dan napolnile mesto Slovenjgradec od blizu in daleč — po vseh dvoriščih gostiln je bilo polno okrašenih avtobusov in vozov, prav tako so bili okrašeni konji, s katerimi so prihajali konjeniki, bilo je tudi videti dolge vrste koles — je še dolgo valovala po Slovenjgradu in dajala duška svojem veselju, ki ga je doživela s prihodom dr. Korošca v Slovenjgradec. Med njimi smo opazili veliko množ. utrjenih v narodni borbi, ki so doživeli tabor v št. Janžu pred dvajsetimi leti, ko so slovenski fantje z lastnimi telesi varovali življenje našega sedanjega voditelja dr. Korošca pred podivjano organizirano nemurško tolpo. Vse to močno ljudsko razpoloženje pa je prevečevala misel ranjkega vladarja dr. Jegliča, dasi on ni imel nobene ne politične ne cerkvene oblasti v teh krajih, pa je vendar misel nanj zanesla ljudsko gibanje tudi na to stran.

do sobote zvečer obiskalo mrtvaški oder nadškofa dr. Jegliča nad 30.000 ljudi, danes v nedeljo pa vsaj 20.000, skupno torej okoli 50.000 ljudi. Doktor Jegliča bi prišlo kropiti še več obhštva, toda naval vernikov je zlasti danes tako velik, da ni mogel priti vsemu prebivalstvu na vrsto. Najhujši je bil naval danes dopoldne, ko so ljudje stali v strnjeni vrsti pred škofijskim dvorcem, v veži in po stopnicah do mrtvaškega odra. Očete in matere so v naročju nosili svoje otroke, da tudi ti vidijo velikega duhovnega voditelja Slovencev. Pretresljiv je bil pogled na neko ugledno ljubljansko družino. Oče in mati sta prišla v žalnih oblekah, s seboj pa sta privedla pet malih otrok v starosti od treh do desetih let, vse oblečene enako, toda vsak otrok je imel v naročju velik šopek najlepših cvetlic, ki jih je poklonil velikemu vladiki.

Venci

Ob mrtvaškem odru velikega vladike odlagajo deputacije, ustanove, organizacije številne šopke in prekrasne vence, tako, da sedaj izgleda mrtvaški oder, kakor en sam cvetlični raj, kjer se sredi cvetja, zelenja, žarenja luči in ob tihi molitvi neštete množice blesti snežno beli in izraziti obraz škofa dr. Jegliča.

Davi sta bili ob mrtvaškem odru ob veliki udeležbi pokojnikov in vernikov dve službi božji. Prvo je daroval g. ravnatelj škofijskih zavodov Jagodić ob 6, drugo pa ob pol 7 pravi nečak dr. Jegliča. (sin pokojnikove sestre), p. Anton Prešeren, generalni asistent Jezusove družbe v Rimu.

Stráža slovenskih fantov

Častna straža ob mrtvaškem odru velikega pokojnika so danes prevzeli člani slovenskih fantovskih odsekov v krogih. Prišli so fantje iz Domžal, Jesenice in Koroške Bele ter iz nekaterih drugih gorenjskih krajev. Fantje se pri častni straži med seboj izmenjujejo, jutri pa se v posebni skupini udeležijo pogreba.

Poľovična vožnja je dovoljena od nedelje 4. julija do vštete srede dne 7. julija t. l.

Pokopališka uprava nas je naprosila, da čuvamo nasade grobov, zato se pokorite rediteljem, ki imajo dolžnost paziti nanje!

Župljani Begunj se zbirajo na Vodnikovem trgu takoj za Prosvetno zvezo

Štibler v imenu Zveze nabavljajalnih združenj državnih uslužbencev, dr. Stevan Ivanič, v imenu zveze zdravniških združenj in Života Lazarevič v imenu Zveze obrtnih združenj, ter tajnik Glavne združne zveze Djordje Davidović. Po njegovem govoru je bila sprejeta resolucija mednarodne združne zveze. Jugoslovansko združništvo pričakuje od kongresa mednarodne združne zveze, ki bo v Parizu septembra meseca, da bo jasno obrazložila združno politiko in posameznim voditeljem s tem pokazala, kako je močan svetovni združni pokret.

Angleščina na srednjih šolah

Belgrad, 4. julija. AA. Po odredbi prosvetnega ministra se bo učni načrt na realnih gimnazijah in realkah v tokli spremenil, da bodo lahko učenci v tretjem razredu, torej v razredu, v katerem se prične obvezno učenje tujega jezika, izbirali med nemščino in angleščino. Učenci, ki se bodo opredelili za angleščino, bodo imeli pravico pri višjem tečajnem izpitu polagati izpit ali za francosčino ali za angleščino. Ponk v angleščini bo prihodnje leto uveden na realnih gimnazijah in realkah v Belgradu, Dubrovniku, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu, Skoplju, Splitu in Zagrebu, v šolskem letu 1938/39 pa še na realnih gimnazijah in realkah še v ostalih mestih.

Kongres profesorjev

Mostar, 4. julija. m. V gledališki dvorani hrvatskega pevskega društva »Hrvoje« se je davi začel kongres jugoslovanskega profesorstva združenja. Zborovanju so prisostvovali zastopnik kralja, zastopnik prosvetnega ministra, zastopnik trgovskega ministra in drugi odličniki. Po pozdravnih brzojavah kralju, kraljevskemu namestniku, predsedniku vlade in prosvetnemu ministru je spregovoril nekoliko besedi predsednik kongresa, nakar so bili prečitani referati. Opoldne se je kongres prekinil, popoldne pa so udeleženci kongresa odšli na pokopališče in položili vence na grobove pesnika Alekse Santića, Svetozarja Čorovića in Osmana Djikića.

Kongres strojevodij

Belgrad, 4. julija. m. Danes je tu končal svoje delo kongres združenja strojevodij, ki je sprejel več resolucij, v katerih strojevodje državnih železnic zahtevajo zboljšanje svojega materialnega položaja. Strojvodje so na svojem kongresu izdelali tudi načrt zakona o strojevodjih ter ga bodo skupno z resolucijami jutri izročili na merodajnih mestih.

Slovenska »Gospodarska sloga«

Danes ob 10 dopoldne je bil v hotelu »Strukelj« občni zbor slovenske »Gospodarske sloge« v Ljubljani, ki je podružnica slične organizacije mačkovcev na Hrvatskem. Na zborovanju je bilo 62 delegatov iz Slovenije. Zagrebško »Gospodarsko slogo« je zastopal Dragan Davidović. Navzoča sta bila tudi narodni poslanec dr. Dobovšek in pa g. Peter Koren iz Cernolija, dalje predstavnik mačkovskega gibanja v Sloveniji dr. Lončar, nieta pa prisostvovala dr. Kukovec in g. Lubienski, ki sta sicer davi prišla v Ljubljano in imela neke manjši sestaneke. Zborovanje je vodil Jože Černe iz Šiške, prisostoval pa mu je tudi predstavnik oblasti. — Občni zbor je sprejel pozdravni brzojavko g. dr. Vladimiru Mačku, ki je tudi sam brzojavno pozdravil zborovanje. Po društvenih poročilih je bilo izvoljeno zopet staro načelstvo razen dr. Kukovca, ki je bil član časnega razsodišča in je bil mesto njega izvoljen dr. Dobovšek, mesto g. Lubienskega pa je bil izvoljen v načelstvo g. France Jevšnik, kmet iz Kozjega.

Ta potek kaže, da v Sloveniji ne obstoja več koalicijska KDK, temveč da so izločeni iz naših mačkovskih organizacij vsi bivši samostojni demokrati z dr. Kukovcem na čelu, ki niso hoteli preiti pred nekaj leti v JNS.

Ali vstaja na Koroškem nov duh?

Poznano je, da je vodja avstrijske države, kanceler Schuschnigg, ponovno slovesno zagotovil, da boše krščanska Avstrija vzorno rešiti vprašanje avstrijskih manjšin. Koroške Slovence pa je še posebej pozval, naj gojijo in spoštujejo svojo narodnost, ker odpadniki se nikoli niso koristili nobenemu narodu. Treba je priznati, da ima češka manjšina na Dunaju sorazmerno velike možnosti kulturnega razvoja v narodnem duhu.

Gradišćanski Hrvati

Tudi gradišćanski Hrvati so v zadnjem času v tem pogledu napredovali. Lansko leto so dobili svojega hrvatskega šolskega nadzornika, pred kratkim pa novi šolski zakon, ki ureja šolske razmere, da ne bodo več zavisne od samovolje posameznikov. Novi zakon pomeni za gradišćanske Hrvate kljub pomanjkljivosti pridobitev, saj bodo na tej osnovi dobili 16 novih dvojezičnih šol, tako da bodo imeli odsele skupno 32 dvojezičnih in 27 čisto hrvatskih šol. Vse te šole bodo podrejene hrvatskemu šolskemu nadzorniku, za izvedbo zakona pa naj jamejijo trije Hrvati, ki bodo zastopani v gradišćanskem deželni šolskem svetu.

Edino Koroška...

Edino Koroška tvori častno izjemo v vsakem pogledu. Izgleda, kakor bi načela »krščanske Avstrije« Koroške sploh ne mogla doseči. Kaže, da je Koroška svet zase, ki se ne zmeni ne za smerne centre centralne vlade, še manj pa za njeno krščanstvo. Na Koroškem ni opaziti skoraj nobenih sledov novih načel, duh 10. oktobra se goji ravno s tako vneto kot nekdanj, šole se pomenujejo z neverjetno naglico in strastno zagritostjo, in koroško učiteljstvo na javnem zborovanju zahteva, da »Domovinska fronta« — kot vsedržavna politična organizacija — pri nastavitvah učiteljev ne sme imeti nobene besede. Z drugo besedo bi se to reklo, da »Domovinska fronta« nima protestirati, če je tri četrtine koroških učiteljev narodno-see. orientiranih in da tudi ne bi smela oprekatati, če se koroška mladina vzgaja v hitlerjevskem duhu, namesto v krščanskem ali vsaj avstrijskem. Na Koroškem narodno-socialistično gibanje naravnost cvete in vendar izgleda, kakor bi bilo to stanje odgovornim ljudem samo ob sebi umerno. Koroška je prav za res svet zase. Bil bi skrajni čas, da se enkrat tudi ta dežela vključi v tok novih načel, ki naj bi veljala dejansko za vso državo in se seveda predvsem tudi izvajala. Krščanska načela samo v besedi ne morejo prinesiti nobenega ozdravljenja, pa naj bo to v socialnem, narodno-političnem ali pa duhovnem svetu. Beseda je lepa, toda dejanje je živo!

Praznik DF v Rožku

Bilo bi pozdraviti, če pomeni slavlje »Domovinske fronte« v Rožku skromen korak k uveljavljanju krščanskih načel v narodno-političnem pogledu na Koroškem. V nedeljo, 20. junija, so namreč tam blagoslovili nekaj zastav »D. F.« To je dalo povod za lepo slovesnost, ki se je udeležilo približno 1000 ljudi iz bližnje okolice. Celoten potek slavnosti je bil za koroške prilike močno zanimiv, še bolj značilen pa je pojav, da so celovški časopisi to prireditev dosledno zamolčali, čeprav ji je prisostvoval tudi deželni glavar dr. Sucher.

Uvodno je treba pojasniti, da je Rožek ena izmed redkih občin, kjer je uspelo zavednemu Slovincu priti do vodstva »Domovinske fronte«. Rožek je poznan kot stara nemško-liberalna trdnjava, kjer doslej krščansko misleči občani niso imeli veliko besede. Mogoče je ravno ta okolnost doprinesla k imenovanju zavednega Slovence za vodjo državne politične organizacije. Tako se je zgodilo, da je imel po dolgih letih zaveden koroški Slovinc možnost, sodelovati pri organizaciji prireditve, ki je imela splošen javen značaj in ji je prisostvoval najvišji zastopnik oblasti v deželi. Svojo posebno vrednost za zadobi ta prireditev v primerjavi z zborovanjem koroškega učiteljstva v Borovljah (Prim. članek v zadnjem »Poned. Slovence«), ki ga je organiziral koroški »Heimatsbund« in ki je pokazalo vso duhovno revščino koroških vzgojnikov.

V naslednjem kratkem poteku rožške prireditve: Slavnost se je pričela s prihodom deželnega glavarja. Na dravskem mostu ga pozdravijo najprej nemški pevec s koroško himno, nato domači pevec s slovensko pesnitjo. Pred cerkvijo pozdravi deželni glavarja okrajni vodja »Fronte« dr. Weißberger iz Beljaka, nato govorijo ostali funkcionarji »Fronte«, med njimi tudi Slovinc Lesjak Zdravko. Govori slovensko in nemško ter poudarja potrebo mirnega sožitja obeh narodov v deželi. Po tem uvodu se podajo udeleženci v cerkev, da prisostvojuje slovesni maši. Sledi blagoslovitev zastav. Kot zastopnik cerkve govori kanonik Unter-

luggauer iz Celovca o križu na zastavi, ki naj spominja na krščanske težnje v upravi države, in poziva k poravnavi narodnih nesprotij in medsebojnemu razumevanju. Nato spregovori deželni glavar dr. Sucher, ki izrazi željo, naj bodo to zastave miru, dela in skupne domovine. Okrajni vodja »Fronte« dr. Weißberger prevzame okrajni prapor in govori o zvestosti do domovine. Sledijo odlikovanja »frontinih« funkcionarjev, med katerimi je tudi Slovinc Lesjak.

Govor dr. Tischlerja

Končno povzame besedo dr. Tischler, zastopnik Slovencev pri deželni glavarju za njegovo navzočnost, ki dokazuje soglasnost deželnega vodstva z narodno-političnimi razmerami, kot so urejene v okvirju »D. F.« v Rožku. »Ozdravljenje prilik v deželi se ne more in ne sme iskati v medsebojni borbi. Vse sile, potrošene v take namene so za skupen dobrobit skupne domovine izgubljene. Mi Slovenci smo pozdravili skupno politično vodstvo kot ga vidimo v »D. F.«, ga priznali in hočemo pripomoči, da se v polni meri uveljavi volja frontinega vodje Schuschnigga, ki jo je ponovno izrazil ravno v pogledu narodnostnih razmer na Koroškem. Za nas ni merodajna volja in želja raznih ljudi iz slepih alie, ampak edino in samo volja in želja frontinega vodje, ki nas je pozval, naj ostanemo dobri Slovenci...«

Po tem uvodu nadaljuje dr. Tischler slovensko: »Rožaki! Danes ob tej slavnosti rožškega okraja smo zbrani tukaj Slovenci in Nemci, kakor nam je pač božja Previdnost določila življenjske prilike v deželi. Vsak izmed nas je bil rojen kot Slovinc ali kot Nemec. Kakor iz smreke ne more nihče napraviti hrasta ali breze, tako je tudi vsak trud zman iz Nemca napraviti Slovence ali narobe. Vsako tako početje je protinavarno in proti božji volji, a tudi proti volji našega skupnega državnega voditelja kancelerja Schuschnigga. Kjerkoli so državne meje, nikjer ni mogoče z mejo natančno ločiti narodov, in tako so narodi — hočeš, nečeš — prisiljeni v okvirju skupnih državnih mej iskati svoje gospodarske in kulturne napredek. Nikakor ni potrebno, da to naravno sožitje rodi nove spore, ampak bo ob spoštovanju naravnega zakona: »Vsakemu svoje« celo blago dejno vplivalo na razvoj obeh narodov v državi in tudi ugodno uravnavalo razmerje obeh sosednih držav. Ni pa seve nobenega dvoma, da je manjšinski narod svoji državi dolžan lojalnost, da je dolžan nositi vsa davčna in druga bremena, katera mu jih država nalaga.

Da so Slovenci svoje dolžnosti do države izpolnjevali v polni meri, za to so najboljši dokaz kritični dnevi, v katerih se je nahajala naša država... Ni pa nobenega dvoma, da iz tega za držanje manjšine do države tudi za državo sledi dolžnost, da gospodarski in kulturni razvoj manjšinskega naroda podpira in ne dopusti, da bi ga kdorkoli oviral.

Naša država ima v srečo Evrope veliko posredovalno nalogo predvsem med nemškim narodom in slovanskimi narodi na vzhodu in jugo-zapadu. Nam na Koroškem pripada tista velika državno-politična dolžnost, da to narodno-politično posredovanje res vršimo brez vsakega nasilja v okvirju državnih in deželnih mej, in tako doprinesemo svoj del k državi misliji in s tem k samostojnosti avstrijske države.

Nato govori o burnih preteklih dneh v deželi, ki so prinesli trpljenje vsem brez izjeme in izraža vero, da se mora iz tega skupnega trpljenja poroditi tudi medsebojno razumevanje. »Ako hočemo graditi krščansko državo, tedaj je potrebno, da naše krščanstvo ne bo samo krščanstvo besede, marveč krščanstvo dejanja. V krščanstvu dejanja pa se moramo najti v korist vsakega posameznika izmed nas in v korist naše skupne dežele in države.«

Potem spregovori zopet nemškim poslušalcem in strne svoja izvajanja v veri, »da mora skupno doživljena bol v preteklosti, skupna skrb za sedanjost in predvsem skupna krščanska vera pripeljati vse na pot medsebojnega razumevanja, ki mora premagati vse gospodarske težave in narodno-politična nasprotja, tako da bo Nemec rešil po božji previdnosti poverjeno mu nalogo in da bo Slovinc izpolnil od Boga mu določeno misijo, in da bosta tako oba dela služila skupni domovini...« Za svoja jasna in odkrita izvajanja je bil govornik deležen viharnega odobravanja vseh navzočih.

Z blagoslovitvijo spomenika žrtvam svetovne vojne je bilo slavlje zaključeno.

Ali je večja lojalnost sploh mogoča, kot jo dejansko spričujejo koroški Slovenci? Kdo si upa vreči kamen nanje? In potem se najde nekdo, ki se drzne na zborovanje koroških učiteljev govoriti o »Slovanskih rovarjih in razgrajenih«. Kdo ruje proti državi, ali tisti, ki poziva k medsebojnemu razumevanju in skupnemu delu, ali oni, ki roti učiteljstvo, naj vzgaja koroško mladino v duhu

noenem domu, odkoder je krasen razgled daleč na okrog. Bilo je to 8. septembra 1896.

Drugi dan je bila pri cerkvi na Dvoru slavnost. Tam je bil pokopan profesor Josip Lendovšek iz Beljaka, ki je umrl na Malem Strmecu. Rodoljubni so mu postavili tega dne lep spomenik. Obenem je bilo napovedano zborovanje Ciril-Metodove podružnice.

Bil je lep jesenski dan. Po slavnosti v cerkvi in na pokopališču je bila gostija na Malem Strmecu, in sicer na prostem, z nepopisno lepim razgledom na Vrbsko jezero in okolice. Bil je to dan, ki ga imamo še danes živo v spominu.

Iz belega Ljubljane je prispel prvomestnik družbe Sv. Cirila in Metoda, monsignor Tomo Zupan. Ko sem pisal te vrstice, je obhajal častitljivi svečenik in narodnjak 97. rojstni dan. Minulo je od tedaj že 40 let. Še danes ga vidim, kako ognjevit je govoril. Silno je name uinkoval njegov govor in mi še bolj razveljubil ljubezen do miliga slovenskega jezika. Prišli so tudi drugi rodoljubi: slavni slovenski zgodovinar prof. Simon Rutar iz Ljubljane, profesorji koroških gimnazij dr. Jakob Sket, Ivan Scheinigg ter Jakob Wang, poznejši stolni prošt Lambert Einspieler in tinjski Gregor Einspieler, komendant Matej Servicelj ter mnogi drugi duhovnega in posvetnega stanu. Na Koroškem nikdar ni bilo strankarstva, nikdar nisi slišal besede: klerikalne ali liberalne, vsi Slovenci smo bili edini; za nas je bilo le eno geslo: obvarovati narod pomenčenja.

Zborovanje podružnice Sv. Cirila in Metoda se ni moglo vršiti, ker ga je oblast prepovedala, češ, da razsaja v tem kraju silnavost. Tedanji župnik v Dvoru Jožef Frie je rekel šaljivo, da se ga je že davno ta bolezen prijala, ker Vrbliani pravijo: Der Pfarrer von Kranzelhofen hat immer das Maul offen. — Kranzelhofen je nemško ime za Dvor. O kuzi seveda ni bilo duha. Nemci so se pač bali tiste kuge, ki jo opeva Simon Gregorčič v Velegrajski kugi.

Gospodarski odnošaji med Italijo in Jugoslavijo

»Corriere della Sera« prinaša članek o trgovinskih odnošajih z Jugoslavijo, v katerem izjavja: Od leta 1930 do 1936 se je uvoz blaga iz Jugoslavije v Italijo skoro postopoma zmanjševal od 700 milijonov lir na leto na 68 milijonov. Medtem ko je ta uvoz leta 1930 predstavljal 4% celokupnega uvoza v Italijo, je znašal leta 1936 samo 1%.

Italijanski izvoz v Jugoslavijo je temu primerno tudi padel, tako da se je v imenovani dobi znižal od 262 milijonov lir na 46 milijonov, to je od 2% celokupnega italijanskega izvoza na 0,8%. Leta 1934 je predstavljalo izboljšanje, tako da je v tem letu znašal italijanski izvoz v Jugoslavijo 2,7% celokupnega italijanskega izvoza.

Italijanska trgovinska bilanca je z ozirom na Jugoslavijo bila vedno pasivna in je od 445 milijonov lir v letu 1930 padla na 23 milijonov v letu 1936.

Te številke dajo seveda samo splošen vtis o tem padanju, z ozirom na razne vrste blaga pa so odstotki seveda različni, če se ozirom na sirovine ali na izdelano blago, na živila ali na industrijske proizvode. Tako na primer je padec cen poljedelskih proizvodov takoj po letu 1930 zelo vplival na vrednost jugoslovanskega izvoza, uvožene kvantitete pa se niso vedno zmanjševale, ampak je količina nekatere vrste blaga celo poskočila.

Predvsem je Jugoslavija izvažala največ goveje živine, perutnine in jaje, zatem stročnice, na zadnjem mestu pa mesa in žita. Nekatere številke: Goveda 47% leta 1931; žive perutnine 71% leta 1930; konj 83% leta 1933.

Kar se tiče lesa, je odstotek uvoza iz Jugoslavije v letih 1930 do 1935 nihal med 31% in 41% celokupnega lesnega uvoza v Italijo, kolikor se tiče gradbenega lesa, in med 80% in 98% lesa za kurivo.

Je pa Jugoslavija kupovala v Italiji v prvi vrsti predenine in tkanine iz pavole in platna, kar znaša več kot 50% vseh jugoslovanskih nakupov v Italiji. Zatem sledijo nekatere vrste živil, ki predstavljajo približno 25%, končno pa stroji, avtomobili, pnevmatike, kože itd.

Italija izvaž v Jugoslavijo od poljedelskih proizvodov predvsem riža, pomaranč in limon. Izvoz riža v Jugoslavijo predstavlja 27% celokupnega italijanskega rižnega izvoza.

Črni vrh pri Idriji je nepričakovano obiskal prefekt Orazi, ki je pregledal občinsko upravo in sprejel prošnje in pritožbe.

Mladinska organizacija fašistične stranke (Baila) je poslala 500 otrok deloma na počitnice v Grado, deloma na Črni vrh. Odhod je bil obdan od svečanih obredov, med katerimi so otrokom razlagali, kako naj bodo hvaležni stranki iz Mussoliniju za lepe počitnice in kako se naj na počitnicah obnašajo, da bodo to hvaležnost tudi dejansko pokazali.

V Senožečah so zaključili tečaj v sirotišnici in odprli razstavo del, ki so jih tečajniki tekmo leta napravili. Tečaj je vodila priznana Ida Mulev, ki je tudi organizirala razstavo.

300 Čehoslovakov se je zadnje dni pripeljal v Gorico, ki so si jo ogledali ter so nadaljevali potovanje po nekdanjih bojiščih iz svetovne vojne. Čehoslovaki so bili od strani domačega ljudstva deležni prišrnčnega sprejema. Takoj za njimi je prišla večja skupina Slovencev iz Slovenije, ki so šli na Sveto Goro, kjer je bila slovenska sv. maša. Nato so šli čez nekdanja bojišča naprej proti Trstu.

Žrtve granate iz svetovne vojne je postal Francišek Mladovan iz Gorice v bližini Volčje doline. Pok granate, ki jo je po neprevidnosti odpiral, je bil tako strašen, da je Mladovana dobesedno razneslo na stotine koscev. Še v oddaljenih vaseh so slišali odmev eksplozije. Mladovan je bil uslužbenec komisije za razstreljevanje starih razstreljev že štiri leta in je imel svojo prvo nesrečo v tej nevarni službi že leta 1934, ko jo je še srečno odnesel. Za ponesrečencom žaluje veliko število prijateljev.

Truplo 42 letne Amalije Jug, doma iz Gorice, so potegnili iz Soče v bližini Solkana. Amalijo so

10. oktobra, to je v duhu medsebojnega sovrastva in zlaganosti? Ali mogoče rovarijo tisti, ki zahtevajo v krščanski državi dejanskega krščanstva, ali oni, ki kričijo na zborovanju koroških vzgojnikov: »Ven s farjite! In se: Ali so rovarji tisti, ki terjajo za svoj narod naravno pravico samohrane, ali oni, ki odobravajo krivice, storjene lastnemu narodu onstran meja, samo zato, da bi prizadejali lahko enako gorje slovenskemu narodu na Koroškem? Položaj je jasen in ne dopušta nikakega dvoma! Samo eno ni jasno: kje se skriva avstrijska vlada, da bi napravila tudi na Koroškem red?

Za tisti goldinar, ki sem ga bil dal za gostijo, sem imel veliko užitka v narodnem oziru.

Z najlepšimi spomini sem se vrnil v Svetovnas. Napravil sem še s Kvančnikovimi starši izlet na Ljubelj, potem pa sem jo mahnil čez Seles proti Reberci, da se zopet pripravim za odhod v Celovec. Le prehitro je minulo leto.

Politično društvo koroških Slovencev je imelo tisto zvečer v Masslgartenu v Celovcu občni zbor. Za zvečer je bil napovedan koncert. Z dovoljenjem razrednika sem se ga udeležil. Tedaj sem prvič slišal profesorja dr. Antona Medveda ter peva iz Maribora. Gospa Ljudmila Lendovšekova je zapela nekaj pesni, za kar ji je podaril vseučilišnik Martin Zwittler v imenu občinstva krasen šopek. Zwittler je tudi deklamiral pesem, katero je zložil Fran Eller.

Prišlo je zadnje leto, osma šola. Spominjam se, kako sem gledal nekdanj, ko sem bil v prvem razredu gimnazije, prihajati osmošolce skoraj vse bradate, njim na čelu pa sivolasi ravnatelj dr. Svoboda. Zelo sem jih spoštoval; bil sem prepričan, da govorijo ti gošede med seboj samo latinsko. Dan danes ni več tega; še na univerzi vidiš dijak, ki čakajo na brke.

Dne 15. marca 1897 so bile volitve državnega poslanca za velikovski in celovski okraj. Prišel sem vprav pred magistrat v Celovec, ko zagledam, da je zbrana na trgu velika množica. Vsi so napeto čakali na razglas o uspehu volitve. Ali zmagala slovenski kandidat kanceler Lambert Einspieler ali nasprotnik Franc Kiršner? Naenkrat nastane živahno gibanje. »Der Einspieler ist gewählt« — slišim glasove. Trdo veselje me prešine. Tisti dan so bile moje misli le pri Einspielerju. Boj je bil hud, Einspieler je dobil 117 glasov, Kiršner pa 114.

In zvečer! Po vrhovih Karavank, po Rožni in Podjurski dolini so goreli veliki kresovi, ki so oznanjali, da na Koroškem še živi Slovinc. Še dvakrat so goreli pozneje, leta 1907 in 1912,

Italijo zelo zanimajo nakupi Jugoslavije na italijanskem predlinišnem trgu. Opaža se, da Jugoslavija kupuje zadnje čase manj izdelanega blaga te vrste, kar je v zvezi s tem, da jugoslovanske predlinice zavzemajo čedalje večji obseg. Jugoslavija kupuje zato v Italiji največ napolizdelkov te vrste in sicer v prvi vrsti pavolne. Od celih izdelkov kupuje Jugoslavija najbolj barvane in tiskane, glede katerih se jugoslovanska proizvodnja še ni mogla osvoboditi tujine. Kar se tiče platna, pa konkurira italijanskemu uvozu predvsem angleški in češki.

V celokupnem uvozu inozemskega blaga v Jugoslavijo je italijanski uvoz, ki je leta 1924 znašal 21%, dosegel v razdobju 1933/34 še 16%, nato pa je v letu 1935 padel na 10% in v letu 1936 na 2,5%. V triletnju 1930 do 1932 so prekosile Italijo Nemčija, Čehoslovaška in Avstrija, toda v dvoletju 1933 in 1934 je Italija zopet zavzela prvo mesto inozemskega uvoza v Jugoslavijo. Leta 1935 pa je zopet padla in sicer na peto mesto.

Italijanski trg je predstavljaj za Jugoslavijo glavno središče za izvoz njenih proizvodov do leta 1934, leta 1935 pa je Italijo prekosila Nemčija, toda le za nekaj desetnih enega odstotka. Leta 1936 pa je zaradi sankcij izvoz jugoslovanskega blaga v Italijo padel na 3% celokupnega jugoslovanskega izvoza, dotim je leta 1930 znašal celih 28%.

Poglavitna pogodba, ki ureja trgovinske odnošaje med Italijo in Jugoslavijo, je od julija 1924 ter se naslanja na načelo največje ugodnosti in določa gotovo znižanje tarif, ki interesirajo italijanski izvoz predvsem kar se tiče riža in tekstilij. Leta 1932 se je sklenila dodatna pogodba, kakor tudi leta 1934. Ta slednja pogodba je imela namen zaščititi italijansko živinorejsko produkcijo. Sedaj bo treba skleniti novo pogodbo, ki bo morala obema državam prineseti vse ugodnosti, ki so bile izgubljene zlasti v sankcijskem letu, obenem pa zaščititi na eni strani nekatere industrijske panoge Jugoslavije, na drugi pa zlasti italijansko živinorejo oziroma produkcijo mesa in masti. Zaradi bistvenega spremenjenega političnega atmosfere pa ni dvoma, da se bo dosegel tozadevno ugoden kompromis za obe strani, zlasti se bo zopet lahko dvignil izvoz jugoslovanskega lesa v Italijo.

požrešali že dalj časa. Truplo je ležalo v vodi že več dni. Amalijo so poznali kot nekoliko duševno bolno žensko, ki je že večkrat poskušala pobegniti od doma, pa so jo še vedno zopet našli in jo vedno strogo nadzirali. Pogreb je bil v Solkanu.

Jožef Marčič (Marchig) iz Grojne je našel smrt pri razstreljevanju razstreliv, ki jih še vedno kopljejo po nekdanjih soških bojiščih. Truplo so našli popolnoma razmesarjeno. Našli so ga najprej ljudje iz sosedne vasi, ki jih je prestrašila grozna eksplozija, pa so šli gledat, kaj se je zgodilo.

Na goriskem kolodvoru se je pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal Marij Steč, železničar po poklicu. Iz dosedaj še neznanih vzrokov ga je vrlo z brzovlaka, ki je ravno odhajal iz kolodvora proti Trstu, pod kolesje. Železničarsko osebo je je takoj prihitelo na pomoč in je ubogega reveža z odrezanimi nogami potegnili izpod voza. Sedaj je v bolnišnici, kjer dvomijo, da bo ostal pri življenju.

10 letnega Bogoljuba Rabotina je pri Kanalu di povozil obmejni carinik Sante Tonini. Podri ga je z motornim kolesom in mu prizadel hrušo rano na glavi. V bolnišnici so izjavili, da bodo v enem mesecu otroka vrnil staršem popolnoma zdravega.

IZPRED SODIŠČA

Pred goriškim sodiščem se je moralo pretekli teden zagovarjati zopet več Slovencev iz Julijske krajine. Tako 34 letna Julka Bajt iz Rončina, ki je bila zatožena, da je po goriških predmetjih nadlegovala moške. Posadili so jo za 6 tednov v goriške zapore. — Vladimir Trampuš, Stanko Durčič in Danijel Jarc pa so se morali zagovarjati zaradi pijančevanja. Sodišče jih je vtaknilo v ječo za 9 dni ter jim naložilo obutno denarno kazen. — 29 letni Jožef Primožič iz Cerknega pa je bil obsojen na eno leto robije, ker se ni odzval pozivu na nabor. — Anton Fabijan, doma iz Grgarja pri Gorici, star 26 let, pa je dobil 20 dni strogega zapora, ker je nadlegoval štefko Širok ter jo tudi ranil in grozil, da jo bo ubil.

Prihodni teden pa pridejo na vrsto številne sodne obravnave proti slovenskim rojakom zaradi tatvin, tihotapljenja, pretepanja in pijančevanja. Vseh procesov je nabitih 56.

V Tolminu je bil aretiran Franc Munik, star 67 let, doma iz Bovca, ker so mu dokazali, da je zapeljeval svojo lastno 14 letno hčerko k nemoralnim dejanjem. Aretacija živalskega očeta je povzročila silno senzacijo v kraju in je pri ljudstvu našla zelo poveljen odmev.

Spomini koroškega študenta

Po prerani smrti mojega očeta so prišli zame težki časi. Toda nisem obupal; spomnil sem se Stritarjevega »Nosana«:

Kaj mladost ne zmore, zaupa v sebo in prestavlja gore.

Moral sem se sam preriniti skozi vse težave. In sroču me ni zapustila.

Kvančnik, gostilničar na južnem kolodvoru me je vzel za učitelja svojega sina Mana. S tem mi je bila odvzeta skrb za obstanek. Pa še druge učenec sem počeval, tako da sem imel vedno nekaj cvenka v žepu.

Vpočitnicah sva potovala z Manom v Svetovnas k Lojovu, kjer so bili njegov dedek in babica ter drugi sorodniki.

Prepotovala sva vso Rožno dolino, bila sva pri vseh cerkvenih pri raznih podružnicah, obležala sva vse vrhove in bila v Selah, na Jezerskem, Zelzelnj Kapli; nazadnje sva potovala čez Ljubelj v Tržič, Kranj, Ljubljano, Bled in dalje na Predil, nazaj pa čez Baško jezero, Logavos, Kolmarovos zopet v Svetovnas. To potovanje po slovenskih krajih je na me močno uinkovalo.

V St. Jakobu v Rožni dolini je umrl moj eošolec Knez. Šel sem k pogrebu. Prvič sem bil v teh krajih, ki so v davnih časih po njih pustošili in morili kruti Turki in ki jih je tako lepo popisal profesor Sket v povesti Miklova Zala. Slišal sem tedaj prvič Sentiakobčane ubrano peti žalostinko:

Oj kak grenek tužen
Je ločitev zadnji čas.

Po pogrebu sem jo udaril čez Dravo skozi lepi St. Ilj do Logavasi, kjer sem obiskal prijatelja Matevža Kakla po domače pri Vištru, v po-

ko je bil izvoljen France Grafenauer za držav-

no poslance, potem pa niso vzplamtele več.

Semper in itinere, numquam in solio, mi je rekel nekdanj komendantor Šumah na Reberci. In to je bilo res. Če je le bila prilika, sem potoval. Moja mati je večkrat rekla: »Vedno hodiš okoli, kakor krivo kolo.«

Ko sem bil o božiču doma, sem tri dni še zdržal, potem sem pa moral zopet na potovanje. Bilo je na sv. Janeza Krstnika dan, ko sem oprtal torbico in jo mahnil pri najlepšem zimskem vremenu proti Rožni dolini. Komendantor Matej Servicelj na Reberci mi je pri slovesu naročil, naj izročim njegovim tovarišem v Rožni dolini pozdrave.

Velikokrat sem že potoval po tem kraju, a vedno sem našel kaj novega. Lep razgled se ti nudi, ko se začne dvigati cesta nad Obrijami pri Galiciji proti Apačam. Hodiš sredi temnega smrečevga gozda, vmes pa so jase z razgledom v dolino. Pod teboj se vije Drava kakor srebrn trak sredi zelenih logov, onstran pa je strma Skrbina, kjer je stal nekdanj grad blažene Hildegarde, ki počiva v cerkvi v Kamnu. Gledaš slavne Tine in dalje visoke planine, ki obkrožujejo Podjursko dolino. General Majster je rekel nekoč, da ni videl tako lepega kraja in ne užival razgleda, kakršen je s ceste proti Apačam.

In Apače same! Ljubka planinska vas s cerkvico in stolpom na hribčku sredi vasi. Znamenit je odhod razgled po Spodnji Koroški.

V tej župniji je bil doma moj oče Janez, roj. v kmetski hiši (p. d. pri Lakoniku) čisto pod goro Menihovec. Obiskal sem njegov nekdanji dom in središče, pa me je zjel mrak. Pri obiskovanju župnikov sem srečal prijanznaka, že sivolasega župnika Seebacherja. Kot bližnjemu sorodniku in tovarišu sem mu izročil pozdrave komendantorja Servicelja. Prijazno se je nasmehnil in me povabil, naj prenočim v župnišču.

Nedeljski sport

Troboj Ljubljana - Zagreb - Belgrad

Lepa in zaslužena zmaga Ljubljane - Novi državni rekordi

Ljubljana, 4. julija.

Danes so se na primorskem igrišču zaključile trdnjene borbe lahkootletskega troboja med reprezentancami Ljubljane, Zagreba in Belgrada. Tudi danes se je udeležilo lepo število gledalcev, največ med celim tekmovalcem, kar je povsem razumljivo, saj so se zaključevale finalne borbe, ki so pri lahkootletskih tekmah najzanimivejše.

Prireditve so posetili med drugimi zastopnik pokrovitelja Nj. Vel. kralja Petra II., komandant divizije g. general Tonič. Ministra za telesno vzgojo naroda je zastopal minister g. dr. Krek. Bana g. dr. Natlačena je zastopal načelnik finanč. oddelka g. dr. Orel. Navzoč je bil tudi predsednik mestne občine ljubljanske g. dr. Adlešič z gospo soprogom. Zvezo za tujski promet je zastopal g. dr. Žižek, jugosl. lahkootletsko zvezo pa njen predsednik g. dr. Fritsch.

Pred tribuno so bili razstavljeni trije pokali, in sicer pokal Nj. Vel. kralja Petra II., ki ga prejme zmagovalce troboja, pokal zveze za tujski promet, ki je namenjen za zmagovalca dvoboja Ljubljana-Zagreb, in pokal ministra vojne in mornarice g. generala Mariča, ki ga prejme zmagovalce doboja Belgrad-Ljubljana.

Predsednik zveze slovenskih lahkootletskih klubov g. geometer Černe je imel naslednji pozdravni nagovor:

Gospod poslanec Visokega Pokrovitelja današnjega troboja Belgrad-Zagreb-Ljubljana, njegovega Veličanstva kralja Petra II.; gospod minister, gospodje častni predstavniki in njihovi zastopniki; cenjena gospoda, dragi športni tovariši. Čast mi je, da Vas v imenu Zveze slov. lahkootl. športnih klubov najpriščneje pozdravljam. Posebno pozdravljam odposlanca Visokega pokrovitelja današnjega tekmovalca, Nj. Vel. kralja Petra II. g. divizionarja Toniča, nadalje pozdravljam častno predsedstvo; nadalje gospoda ministra dr. Kreka kot zastopnika ministra za telesno vzgojo g. dr. Rogiča, gospoda dr. Orla kot zastopnika bana dravske banovine g. dr. Natlačena, predsednika mestne občine ljubljanske, g. dr. Adlešiča, gospoda dr. Fritscha, predsednika Jugoslovanske lahkootletske Zveze, g. dr. Žitka kot zastopnika Zveze za tujski promet v Sloveniji, katera je darovala pokal za dvojni Zagreb-Ljubljana ter naposled goste atlete iz Belgrada in Zagreba, ki nastopajo na današnjem tekmovalcu.

Gospoda! Današnji troboj je po številu sodelujočih atletov ena največjih lahkootletskih prireditvev v Jugoslaviji; zato se je ljubljanska lahkootletska zveza usodila, da je zaprosila za najvišje pokroviteljstvo.

Pozivam vse atlete in cenjeno občinstvo, da v znak globoke udanosti Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. vzklizne trikratni športni »Zdravo«.

Nato je zaigrala državna himna, katero so po zorno poslušali gledalci, pred glavno tribuno pa so

se umestile vse tri reprezentance, na levem krilu od njih pa sodniški zbor. Zatem so se takoj pričele finalne tekme troboja, dočim so odtekli na progo maratonski tekači že ob 16.

Rezultati

Tek 400 m čez zapreke finale: 1. Pletersnik (Lj.) 58.5. 2. Zorga (Lj.) 60.3. 3. Banšček (B) 61.2. 4. Petrič (B) 62.2. 5. Junek (Z) 65.8. — Točke: Belgrad 7, Zagreb 2, Ljubljana 11.

Skok ob palci: 1. Bakov (B) 3.75 m. 2. Lenart (B) 3.40 m. 3. Kallay (Z) 3.30 m. 4. Cvijetič (Z) 3.30 m. 5. Orosy (Lj) 3.20 m. 6. Ivanuš (Z) 3.20 m. — Točke: Belgrad 11, Zagreb 8, Ljubljana 2.

Tek 100 finale: 1. Katalinič (Z) 11.2. 2. Bauer (B) 11.4. 3. Tauber (Z) 11.5. 4. Avguštin (Z) 11.5. 5. Hegoli (Z) 11.6. 6. Šter (Lj) 11.6. — Točke: Belgrad 5, Zagreb 15, Ljubljana 1.

4 krat 100 štafeta: Belgrad 43.7 (nov rekord), Zagreb 44.2, Ljubljana 45.0 (diskvalificirana zaradi prestopa) — Točke: Belgrad 12, Zagreb 8 in Ljubljana 0.

Maratonski tek: 1. Tavčar (Lj.) 3:20:12 štiri petine, 2. Jančar (Lj.) 3:26:50 štiri petine; 3. Vido- vič (Z) 3:31:34; 4. Belas (Z) 3:45:58 štiri petine; 5. Perz (Lj.) 4:07:32 dve petini. — Točke: Belgrad 0, Zagreb 9, Ljubljana 9.

Štafeta 4 krat 100 m: 1. Ljubljana 3:27 tri pe- tine nov rekord, 2. Belgrad 3:28 štiri petine, 3. Zagreb 3:38 dve petini. — Točke: Belgrad 8, Za- greb štiri, Ljubljana 12.

Končno stanje točk troboja: Belgrad 128, Za- greb 162 in pol, Ljubljana 167 in pol.

Met kopja: 1. Markušič (Z) 50.27, 2. Marian (Z) 47.76, 3. Šiber (B) 45.81, 4. Kajfež (Lj.) 44.21, 5. Petkovšek (Lj.) 42.90, 6. Illovar (Lj.) 41.84. — Točke: Belgrad 4, Zagreb 11, Ljubljana 6.

Tek 800 m: 1. Goršek (Lj.) 2:02.3, 2. Gabr- šek (Lj.) 2:03, 3. Flass (Z) 2:03.3, 4. Šrakar (Z) 2:03.5, 5. Wünschbach (Z) 2:05.7, 6. Pogačnik (Lj.) 2:06. — Točke: Belgrad 0, Zagreb 9, Lj- ubljana 12.

Skok v daljavo: 1. Stevanović (B) 6.60, 2. Kallay (Z) 6.51 m. 3. Nikolič (B) 6.40 m. 4. Po- žar (Lj.) Dremil (Z) 6.27 m. 6. Zgur (Lj.) 6.24 m. — Točke: Belgrad 10, Zagreb 7 in pol, Lj- ubljana 3 in pol.

Tek 5000 m: 1. Krevs (Lj.) 16.00 štiri petine, 2. Bručan (Lj.) 16:10 ena petina, 3. Sindelar (Z) 16:16, 4. Šrakar (Lj.) 16:18, 5. Starman (Z) 17:29 dve petine, 6. Rem (B) 18:05. — Točke: Belgrad 1, Zagreb 6, Ljubljana 14.

Met klavira: 1. Goič (Z) 43.37 m. nov jugo- slovanski rekord, 2. Majetič (Z) 39.85 m. 3. Re- singer (Z) 38.64 m. 4. Jeglič (Lj.) 37.90 m, 5. Zupan (Lj.) 36.96 m. 6. Bahov (B) 35.02 m. — Točke: Belgrad 1, Zagreb 15, Ljubljana 5.

Proti koncu se je žoga naveličala slabe igre in je izpustila svojo dušo, da so jo morali zame- njati z odpočitom, ki je vzdržala do konca.

Postavi:

Hašk: Žmar, Slivak, Golac; Domačin, Du- ković, Pleše (brat slavnega levega krila); Hrlič, Požeg, Horvat, Matijević, Hrubec.

Ljubljana: Pogačnik; Šiška, Jerman; Slapar, »Pupo«, Žitnik II., Janežič, Cankar, Bertonec, Serec, Erber.

Gledalcev okrog 1000, sodnik slab.

BSK: Torino 2:1 (0:1)

Bivši vrvar je sredič pod reflektorji zabeležil lepo zmago nad izvrstnim moštvom iz Turina. Gostje so pokazali zelo lepo, požrtvovalno, borb- no, skupno in tehnično izvrstno igrarje zapustili najboljši vtis. V prvem polčasu so vodili, v drugem polčasu pa so se domači povežali in uspeli zaslu- ženo zabiti dva gola. Tekmi je prisostovalo 3000 gledalcev. Sodil je izvrstno g. Nilković.

Torino: Jugoslavija 1:1 (0:1)

Danes popoldne je pred 4000 gledalci igral Torino drugo tekmo v Jugoslaviji. Prav tako kot včeraj so gostje tudi danes pokazali izredno lepo igrarje. Igra se je končala neodločeno, ker sta imeli obe moštvi enako število strel, čeprav moramo priznati, da so gostje bili utrujeni od dolge poti in včerajšnje tekme.

Gradjanski — Juventus 3:0 (1:0).

Sašk (Sarajevo) — Železničar (Maribor) 11:0 (7:0).

Admira (Dunaj) — Genua 2:2 (0:0).

Novi Sad, 4. julija, m. Jedinstvo: Vojvodina 3:1.

Belgrad, 4. julija, m. Danes so bile na vesla- škem stadionu v Adi Ciganliji veslaške tekme. Tekem so se udeležila tudi moštva iz Švice, Av- strije in Madjarske. Gostje so odnesli zasluženo zmago. Tekmi je prisostoval vojni minister Ma- rič s soprogom in ministar za telesno vzgojo dr. Rogič.

Tenis na Dunaju

Dunaj, 4. julija, b. Teniški dvojni med Avstrijo in Jugoslavijo se je končal z zmago Jugoslavije v razmerju 4:2. Danes sta bili zadnji dve tekmi in sicer je Punčec premagal Metaxo 6:4, 6:4, 6:8, 6:4, Mitič pa dr. Egerta s 6:4, 6:4, 7:6.

† Ana Krollič

V soboto ob pol 7 zvečer je umrla zadeta od srčne kapi v starosti 77 let gospa Ana Krollič, ro- jena Kukovič, stanujoča v Celju, Spodnja Hudinja 76. Pokojnica je bila vzorna krščanska mati. Bila je zelo verna in je vsak dan hodila k sv. maši. Tudi v soboto jutraj se je napolnila v cerkev, pa ji je blizu cerkve postalo slabo in so jo morali z avtomobilom prepeljati domov, kjer je umrla. Po- kojnica zapušča moža, hčerko in 4 sinove, od ka- terih je Jože faktor v Mohorjevi tiskarni. Pogreb bo v ponedeljek, 5. julija ob 5 popoldne iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. Žalostnim naše iskreno sožalje, pokojnici pa naj sveti večna luč!

Angleško naziranje o Španiji

London, 4. julija. AA. Angleški zunanji mi- nister Eden je imel včeraj na nekem konserva- tivnem zborovanju govor, v katerem je med dru- gim dejal, da je osnovni namen angleške vlade, da bi se španska državljanska vojna omejila in da bi se hkratu očevala popolna samostojnost Španije. Eden je dejal, da se zato zavzemata tudi oboja španska tabora. Že zaradi tega je nujno po- trebno, da angleška vlada z vsi silo podpre tako politiko. Velika Britanija nima nikakih interesov glede režima, ki naj zavladava v Španiji, pač pa zeli ohraniti prijateljske odnose napram kateri- koli španski vladi. Pred kratkim so bili posebni razgovori med angleško in špansko vlado o tem, da bi se neki ugledni Španci, ki se takisto naha- jajo v Madridu v zelo težkih okoliščinah, odpeljali iz Španije v Anglijo. Meseca novembra sem izja- vil, da Sredozemsko morje ni samo zatočišče, ne- go tudi velika žila v našem imperiju. Stališče an- gleške vlade se v tej stvari ni in se tudi ne bo spreminilo. Mi smatramo, da mora o režimu v Španiji odločiti sam španski narod. Da se mi ne- čemo vmešavati v to stvar, se nikakor ne sme tolmачiti tako, da bi zanemarjali angleške inte- rese v španskih vodah in ne skrbeli dovolj za pristoje naših trgovskih ladij vzdolž španske obale. Pri tem se angleška vlada opira na tesno sodelovanje s Francijo. Se nikoli vezi med Angli- jo in Francijo niso bile tako dobre kakor sedaj. Toda angleško prijateljstvo napram Franciji ne pomeni, da kogarkoli izključujemo od tega sode- lovanja. Od takega sodelovanja v španski stvari. Tudi napram ameriškim Zedinjenim državam je Anglija v odličnih odnosih. Vse to tvori ne- dvomno najmočnejši element doslej ohranjenega miru.

Ministrski predsednik Chamberlain je imel včeraj na zborovanju konservativne stranke v Birminghamu pred 10.000 zborovalci velik govor, v katerem je med drugim poudaril: Sodim, da bi, če bi se sedaj odločili za volitve, dosegli prav tako večino, kakor smo jo leta 1935. Glede na oboji mednarodnopolitični položaj, je sedaj za An- glijo največja naloga, da se čimprej oboroži. An- glija hoče čuvati mir. Zato pa se mora ojačiti, ta- ko, da napram njej nihče ne bo postopal drugače kakor z velikim spoštovanjem. Samo v takem pri- meru bo mogoče spet delovati za blagostanje ljud- stva in oboji napredek.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 4. julija. AA. Davi ob 7. so repu- blikanska napadala in lovski letala napadla me- stece Alba de Dormes, ki je 22 km oddaljeno od Salamance.

Vlada v Burgosu je dala izjavo, v kateri pravi, da se je pričela popolna blokada obrežja okrog Santandra. Tri križarke in flotilja manjših vojni- lahij vršijo kontrolo ob asturijski obali in v vodah okrog Santandra.

Bilbao, 4. julija. AA. (Stefani) Napadala bri- gada »Crnih strelcev« Italijanov je zavzela Otono na zapadni meji bilbajske pokrajine. Za to mesto- ce se je vršila izredno ostra borba, ker so republikanci na tem sektorju koncentrirali 6000 asturskih rudar-jev, ki so bili oboroženi s strojnimi in topovi. Po hudi borbi so se rudarji morali umakniti. Mnogo jih je bilo ubitih in ranjenih. Davi so republikanska le- tala napadla Salamanco in vrgla nanjo večje šte- vilo bomb.

Razdelitev Palestine

Jeruzalem, 4. julija. AA. V dobro obvešče- nih židovskih krogih v Londonu so se razširile davi informacije o podrobnostih sklepov, ki jih je sprejela komisija za ureditev narodnostnega vpra- šanja v Palestini. Med drugim namerava ta ko- misija predlagati angleški vladi, da se dežela razdeli v tri dele:

1. židovsko državo, ki naj bi obsegala vso galilejsko nižino pokrajine z Ezdrealom ob mor- ju, del severnega palestinskega področja, ter me- sto Haifa, Šiafad, Akru in Teberias;

FOTOMATER

Od negativa do pozitiv

Glavne skupine razvijalcev

Število razvijalcev je tako veliko, da je orien- tacija poprečnemu amaterju med množico predpisov zelo težka. Radi lažjega pregleda jih bomo razdelili v nekaj glavnih skupin, upoštevajoč pri tem njihovo zmogljivost, koncentracijo in značilne posebnosti v razvijalnem procesu, ki določajo njihovo porabnost. To je seveda mogoče precej izpreminjati, ker je značaj razvijalca odvisen od tega, kako je sestavljen oziroma kako so dozirane sestavne snovi, ki bistve- no učinkujejo na potek razvijanja. To so zlasti razvijalne substance in alkalije, ki se pa zelo raz- likujejo po aktivnosti in nam tudi s tem nudijo pri- liko najširših variacij v sestavljanju razvijalcev po njihovi porabnosti. Pri tem niti ne omenjamo vpliva temperature in drugih činiteljev, ki so prav tako odločilne važnosti pri poteku razvijanja. Radi tega tudi naša opredelitev ne bo popolnoma točna ter jo je smatrati le kot širok okvir, v katerem je možnih še veliko izprememb v posebnostih nekaterih raz- vijalcev.

1. Rapidni razvijalci

Značilnosti: slika se pokaže takoj, ko položimo osvetljeno ploščo ali film v razvijalec, in sicer sa- mo na površju plasti, toda istočasno v poltonih in na najsvetlejših mestih. V nekaj minutah se spo- četka zelo šibka slika okreni in razvije tudi v senč- nih partijah ter je razvijanje s tem končano. Negati- v je kontrasten, zrno grobo. Uporabni so le za razvijanje velikih formatov in pozitivov, v večjih rokah pa tudi za razvijanje šibko osvetljenih po- snetkov. Sem spadajo predpisi, ki vsebujejo sledeče razvijalne substance v kombinaciji z zelo aktivnimi alkalijami: metol- metol-hidrohinon, glicin, amidol, adurol, rodinal itd.

2. Počasni razvijalci

so: železov oksalat, pirokatehin s pepeliko, pirogolol, hidrohinon s pepeliko, paramidofenol s pepeliko itd. Razvijanje s temi razvijalci poteka zelo počasi, istočasno na površnji plasti in v globini. Rezultat oc čisti in krepki negativ. Počasne razvijalce je zelo lahko prilagoditi različno osvetljenim negativom, zlasti preveč osvetljenim. Začetnik razvija z njimi zelo sigurno.

3. Razvijalci za stojno razvijanje

V to skupino spadajo hudo razredčene razvi- jalne raztopine, ki delujejo radi razredčenosti zelo

2. ozemlje pod britanskim mandatom, kate- remu naj bi pripadli Jeruzalem, Betlehem, Naza- ret in koridor ob cesti od Jeruzalema do Jaffe, tako da bi se Arabcem omogočil dostop v luko Jaffo;

3. arabsko deželo, ki naj bi obsegala ostale dele Palestine in ki naj bi se priključila Trans- jordaniji.

Zmaga De Valere

Berlin, 4. julija. AA. Opolnoči so bili znani naslednji rezultati ustavnih volitev: Stranki De Valeri je pripadlo 45 mandatov, stranki Cos- gravea 22, neodvisnim in laburistom 9, neodvis- nim politikom pa 6. Plebiscit za novo irsko ustavo je bil vsekakor povoljen za De Valero. Vendar znaša njegova večina le 6%.

Schuschnigg v Italiji

Dunaj, 4. julija. AA. Avstrijski zvezni kan- celar dr. Schuschnigg je včeraj s svojim sinom dopoldne odpotoval v Gračec pri Trstu. Njegovo potovanje je docela privatnega značaja. Doktor Schuschnigg se tam tudi ne bo sestal z nobenim politikom.

Ljubljanska kronika

Šišenska električna zadruga pred dilemo. Težka vprašanja o razmerah šišekarskih članov »Električne zadruge za Sp. in Zg. Šiško ter mestno občino ljubljansko, oziroma med mestno elektrarno ter državnimi oblastmi je danes reševal občni zbor te zadruge, ki je bil ob 9 dopoldne v telovadnici šišenske šole. Občni zbor je potekel sicer zaradi nastopa opozicije precej burno in je bila debata zelo ostra. Zborovanje je otvoril na- čelnik, upravnik glavne pošte g. Salehar, ki je občenemu zboru predlagal obsežna popoblastila, ki so bila z večino vseh 160 navzočih članov proti- trem sprejeta. V debati je bilo izraženo upanje, da se bo vprašanje sporazuma med mestno ob- čino in električno zadrugo ugodno rešilo ter da jo bodo pristojne instance potrdile. Zadruga šteje sedaj 842 članov z 2765 deleži. Skupni promet pa je danes znašal 11.377.000 din. Načelstvu je bila podeljena razrešnica.

Zbor agronomov

Belgrad, 4. julija. m. V veliki dvorani poljedel- ske fakultete v Zemunu je bil danes občni zbor združenja agronomov kraljevine Jugoslavije. Občni zbor je vodil predsednik dr. Dragoljub Čosič, ki je pozdravil zastopnika kmetijskega ministra, nje- govega pomočnika Novakoviča ter bolgarsko delega- cijo, predsednika Mihajlova, bivšega bolgarskega poljedelskega ministra Molova in več drugih go- stov. Dr. Čosič je v svojem govoru povdarjal po- sebno važnost današnjega občnega zbora, na kate- rem se bo pretresal načrt zakona o organiziranju agronomске službe v državi. Govoril je tudi delegat agronomov Mihajlov, ki je pozival k še tesnejšemu sodelovanju med bolgarskimi in jugoslovanskimi agronomi. Po poročilih upravnega odbora o poslo- vanju v pretekli poslovni dobi je bil izvoljen: nov odbor. Za predsednika združenja je bil izvoljen: vo- ljen dr. Čosič, za prvega podpredsednika dr. Kva- kan iz Zagreba, za drugega podpredsednika inž. Pahor iz Ljubljane in za III. podpredsednika inž. Lukman iz Belgrada. Za glavnega tajnika je bil iz- voljen dr. Nikolič iz Belgrada, za pomožnega tajnika pa inž. Obradović. Za blaginjika je bil izvoljen inž. Stojković. Poleg tega so v odboru še po en član banovinskih sekcij. Od Slovencev je v odboru še inž. Absce, ravnatelj kmetijske šole na Grmu. Iz- voljen je bil tudi nadzorni odbor. Jutri bo kongres združenja jugoslovanskih agronomov. Razpravljal bo o načrtu zakona o organizaciji agronomске službe v državi.

Zemunska vremenska napoved. Toplo in ve- dro vreme. Temperatura se bo nadalje dvignila.